

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОГО ПРАВА**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародної співпраці
Львівського національного університету
імені Івана Франка доц. Різник С.В.

«30» серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЮВЕНАЛЬНЕ ПРАВО

галузь знань **08 «Право»**

спеціальність **081 «Право»**

освітньо-професійна програма ОС Бакалавр

вибіркова навчальна дисципліна

юридичний факультет

Львів – 2022 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Ювенальне право» для студентів за галуззю знань 081 «Право» у межах освітньої програми третього (бакалаврського) року, 2022р.

Розробники:

Левицька Н.О — кандидат юридичних наук, доцент кафедри соціального права.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціального права
Львівського національного університету імені Івана Франка
(Протокол від «25» серпня 2022 року № 12)

**Завідувач кафедри
соціального права**

 проф. П.Д. Пилипенко

«25» 08 2022 року

Схвалено Вченою Радою юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право» у межах освітньо-професійної програми ОС Бакалавр) Протокол від «30» серпня 2022 року № 2

«30» 08 2022 р

Голова **проф. В.М. Бурдін**

© Левицька Н.О

2022

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 08 «Право»	вибіркова	
	Спеціальність 081 «Право»	Рік підготовки:	
		2-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		4-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2	освітня програма третього (бакалаврського) року	Лекції	
		16 год.	
		Практичні	
		16 год.	
		Самостійна робота	
		58 год.	
		Вид контролю: залік	

Мова навчання - українська

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: Ювенальне право як навчальна дисципліна має на меті ознайомити студентів з теоретичними, історичними та практичними проблемами ювенального права.

До складу програми курсу включені найбільш важливі теми, які розкривають теорію ювенального права, його історію та місце ювенального права в міжнародному та національному праві сучасних держав.

- **Завдання:** освоєння теоретичного матеріалу, визначення сутності ювенального права, розгляд і вирішення студентами практичних ситуацій, що виникають

в сфері ювенальних правовідносин; опанувати фундаментальні поняття навчальної дисципліни, поглибити, конкретизувати та систематизувати знання, засвоєні під час лекційних та семінарських занять та у процесі самостійної підготовки.

Результати навчання. Після завершення цього курсу студент буде знати; вміти аналізувати та застосовувати:

– систематизувати концептуальні ідеї та доктрини ювенального права від їх витоків до сьогодення;

– аналізувати історичні витoki ювенально-правового регулювання в Україні, визначити етапи формування ювенального права і вирішити питання про наявність або відсутності національної ювенально-правової традиції;

– виробити критерії розмежування ювенального права з іншими галузями українського права, виявити характерні ознаки ювенального права, проаналізувати його систему та визначити місце в системі публічно-правових та приватно-правових спільностей;

– охарактеризувати місце ювенального права в системі соціального регулювання, його ціннісний вимір, моральні та релігійні засади, співвідношення з ювенальною політикою;

– виявити та систематизувати принципи ювенального права України; – надати характеристику функцій ювенального права та ювенально-правових відносин;

– уточнити загальнотеоретичну характеристику правового статусу дитини в Україні, його структуру та змістовне наповнення, роль дитини у правовому житті сучасного українського суспільства;

– охарактеризувати концепти та діючі моделі ювенальної юстиції та омбудсмана для дітей.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Історичні аспекти становлення та галузевого оформлення прав дитини.

- Правовий статус дитини від найдавніших часів та до початку Середньовіччя.
- Дитина у праві доби Середньовіччя (V–XIV ст.).
- Правовий статус дитини епохи нового часу (XIV – початок XX ст.).
- Зародження «дитячого» права та особливості становлення системи ювенального законодавства (новітній час -початок XX – початок XXI ст.).

ТЕМА 2. Теорія ювенального права.

- Поняття та ознаки ювенального права України.
- Система ювенального права України.
- Функції ювенального права.
- Принципи ювенального права України.

ТЕМА 3. Булінг у середовищі неповнолітніх.

- Поняття мобінгу та булінгу.
- Загальна характеристика булінгу: умови виникнення булінгу; ознаки булінгу; типи агресії, які характерні для булінгу; форми прояву булінгу; види учасників булінгового процесу; типологія булінгу.
- Основні риси процесу булінгу та наслідки для учасників процесу булінгу.
- Види допомоги та профілактика при булінгу.
- Правовий механізм протидії булінгу.
- Міжнародний досвід розвитку булінгу.

ТЕМА 4. Основні елементи правового статусу дитини.

- Поняття правового статусу неповнолітнього (ювенального статусу) та його структура.
- Класифікація правового статусу дитини.
- Характеристика окремих видів прав дитини: фізичні права дитини; особисті права дитини; соціальні та економічні права дитини; політичні права дитини; культурні права дитини.
- Обов'язки дитини як вид ювенального статусу дитини :загальнотеоретична характеристика

ТЕМА 5. Правове регулювання протидії домашнього насильства щодо дітей.

- Визначення поняття, форми прояву, ознаки домашнього насильства.
- Насильство щодо дітей: поняття, види та зміст проблеми.
- Права постраждалої дитини та наслідки жорстокого поводження з дітьми.
- Міжнародно-правові документи та законодавство України з протидії домашньому насильству: спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству; кримінальна відповідальність за домашнє насильство.
- Практичні засоби протидії домашньому насильству.

ТЕМА 6. Деякі правові аспекти правового статусу дитини.

- Загальна характеристика правового статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів: механізм надання статусу дитини, яка постраждала внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів.
- Правовий статус дитини, яка є внутрішньо переміщеною особою- механізм надання статусу дитини, яка є внутрішньо переміщеною особою.
- Правове регулювання захисту персональної інформації дитини.

ТЕМА 7. Правовий статус дитини в ретроспективі сучасного суспільства.

- Загальнотеоретична диференціація впливу глобалізованого суспільства на правовий статус дитини.
- Основні правові проблеми впливу глобалізації на правовий статус дитини.
- Проблеми впливу освітнього, інформаційного простору, сім'ї на правовий статус дитини.
- Правова соціалізація дитини в Україні .

ТЕМА 8. Механізм захисту прав дитини.

- Поняття та складові елементи механізму забезпечення прав дитини.
- Основні напрямки діяльності органів держави щодо захисту прав дитини.
- Органи і служби у справах дітей в Україні та перспективи їх удосконалення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

назви теми	Кількість годин												
	Денна форма					Заочна форма							
	Ус ь о го	у тому числі				Ус ь о го	у тому числі						
л		п	ла б	ін д	л		п	лаб	ін д	ср			
Тема 1. Історичні аспекти становлення та галузевого оформлення прав дитини.	14	2	2			14							
Тема 2. Теорія ювенального права	14	2	2			10							
Тема 3. Булінг у середовищі неповнолітніх	14	2	2			10							
Тема 4. Основні елементи правового статусу дитини	14	2	2			10							
Тема 5. Правове регулювання протидії домашнього насильства щодо дітей	14	2	2			10							
Тема 6. Деякі правові аспекти правового статусу дитини	14	2	2			14							
Тема 7. Правовий статус дитини в ретроспективі сучасного суспільства	14	2	2			10							
Тема 8. Механізм захисту прав дитини	14	2	2			14							
Разом	90	16	16			58							

Лекційний курс (денна – 16 год.)

№ з/п		Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1	Історичні аспекти становлення та галузевого оформлення прав дитини.	2	
2	Теорія ювенального права	2	
3	Булінг у середовищі неповнолітніх	2	
4	Основні елементи правового статусу дитини	2	
5	Правове регулювання протидії домашнього насильства щодо дітей	2	
6	Деякі правові аспекти правового статусу дитини	2	
7	Правовий статус дитини в ретроспективі сучасного суспільства	2	
8	Механізм захисту прав дитини	2	
Разом		16 год.	

Практичні заняття (денна – 16 год.,)

№ з/п		Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1	Історичні аспекти становлення та галузевого оформлення прав дитини.	2	
2	Теорія ювенального права	2	
3	Булінг у середовищі неповнолітніх	2	
4	Основні елементи правового статусу дитини	2	
5	Правове регулювання протидії домашнього насильства щодо дітей	2	
6	Деякі правові аспекти правового статусу дитини	2	
7	Правовий статус дитини в ретроспективі сучасного суспільства	2	
8	Механізм захисту прав дитини	2	
Разом		16 год.	

Самостійна робота (денна – 58 год.)

№ з/п		Кількість годин денна форма	Кількість годин заочна форма
1	Історичні аспекти становлення та галузевого оформлення прав дитини	14	
2	Теорія ювенального права	10	
3	Булінг у середовищі неповнолітніх	10	
4	Основні елементи правового статусу дитини	10	
5	Правове регулювання протидії домашнього насильства щодо дітей	10	
6	Деякі правові аспекти правового статусу дитини	10	
7	Правовий статус дитини в ретроспективі сучасного суспільства	10	
8	Механізм захисту прав дитини	14	
Разом		58 год.	

1. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У ході викладання навчальної дисципліни підлягають використанню методи, спрямовані на:

- формування у студентів інтересу до пізнавальної діяльності й відповідальності за навчальну працю;
- забезпечення мисленнєвої діяльності (індуктивного, дедуктивного, репродуктивного та пошукового характеру);
- а також методи, пов'язані із контролем за навчальною діяльністю студентів.

Серед методів навчання, зокрема, підлягають застосуванню наступні: розповідь, пояснення, бесіда, лекція, демонстрація, спостереження, обговорення, дослідницькі проекти, підготовка презентацій.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Знання та навички студентів, отримані при засвоєнні навчальної дисципліни «Юридичне документування» оцінюються за рейтинговою системою.

Форми поточного контролю включають: оцінювання виконання домашніх самостійних завдань, тестів та контрольних робіт, виконаних студентами під час практичних занять.

Студент може отримати максимально 50 балів за усні відповіді або виконання тестів чи контрольних робіт, задач та інших завдань на практичних заняттях.

Неготовність до заняття або незадовільна відповідь (розв'язання задачі) також підлягають відповідній оцінці і студенту виставляється "0" балів. Студент повинен перездати незадовільну оцінку протягом двох тижнів і отримати позитивну оцінку, яка враховується під час визначення середнього балу поточної успішності. Не перекладена заборгованість тягне виставлення за залік оцінки «0» FX.

За результатами вивчення дисципліни студент отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як середньозважене оцінок за поточну успішність.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків).

Залік оформляється за результатами поточної успішності.

- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

- Шкала оцінювання: Університету, національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Визначення	За національною шкалою	
			Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
90 – 100	A	Відмінно	Відмінно	Зараховано
81-89	B	Дуже добре	Добре	
71-80	C	Добре		
61-70	D	Задовільно	Задовільно	
51-60	E	Достатньо		
0-50	FX	незадовільно	незадовільно	Не зараховано

90-100 балів (відмінно) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь на всі питання, що базуються на знанні нормативно-правових актів, судової практики та спеціальної літератури. Прояви уміння застосування набуті знання до конкретних суспільно-економічних ситуацій та здібності аналізу джерел вивчення даного курсу.

81-89 балів (дуже добре) - виставляється студенту, який дав не цілком повну але правильну відповідь на всі питання, що базується на знанні предмету.

71-80 балів (добре) - виставляється студенту, який дав повну і правильну відповідь, але не на всі питання, або відповідь не базується на всіх складових джерелах вивчення. Тобто знав нормативно-правовий акт та судову практику але не знав інформації, що міститься у спеціальній літературі, чи інформації, яка міститься у інших джерелах. Однак у підсумку його відповідь повинна базуватись не менше ніж на двох базових джерелах.

61-70 балів (задовільно) - виставляється студенту, який не дав вичерпної детальної відповіді на питання контрольних завдань і яка базується тільки на одному із рекомендованих джерел вивчення матеріалу.

51-60 балів (достатньо) - виставляється студенту, який не дав вичерпної (достатньої) відповіді на питання контрольних завдань та не може назвати джерела інформації навчальної дисципліни.

0-50 балів (незадовільно) - виставляється студенту, який виявив значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, незнайомий з основною юридичною літературою з дисципліни.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література:

1. Ван Б'юрен Джеральдіна. Міжнародне право в галузі прав дитини/ пер.з англ. Г. Є. Краснокутського ; наук. ред. М.О. Баймуратов. - О. : АО БАХВА , 2006.- 281 с.
2. Волинець Л.Д. Права дитини в Україні: проблеми та перспективи / Л.Д. Волинець, Логос, К., 2000. - 75 с.
3. Колодій А. М. Права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні : підруч. / М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Правова єдність, 2008. – 350 с.

4. Крестовська Н. М. Ювенальне право України : історико-теоретичне дослідження : монографія / Н.М. Крестовська. – Одеса : Фенікс, 2008. – 329 с.
5. Кривачук Л. Ф. Державна молодіжна політика з питань неповнолітніх в Україні (державно-управлінський аспект) : моногр. / Кривачук Людмила Федорівна ; Львів. держ. фін. акад. – Львів : ЛДФА, 2009. – 240 с.

Додаткова література:

1. Горбунова О.Г. Запобігання торгівлі людьми: навч.-метод. посіб. / О.Г. Горбунова, К.Б. Левченко, Л.Л. Савич та ін. – Х.: Видавництво Національного університету внутрішніх справ, 2001. – 176 с.
2. Волинець Л. С. Права дитини в Україні: проблеми та перспективи / Л. С. Волинець. – К.: Логос, 2000. – С. 10–11.
3. Історико-правовий аналіз міжнародних документів щодо боротьби з торгівлею жінками та дітьми. URL: http://www.naiu.kiev.ua/tslc/pages/biblio/visnik/nomer1/all_ivas.html
4. Квас О. В. Звичаєве право і становище української дитини (кінець XIX – початок XX століття). Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2013. Вип. 31. С. 46-50.
5. Клименко О. М. Як звернутися до Європейського Суду з прав людини / Центр правових досліджень./ О. М. Клименко — К. : Видавець Фурса С.Я., 2006. – 253 с.
6. Лінник Н. В. Історичні передумови захисту прав і свобод дитини на різних етапах розвитку суспільства / Н. В. Лінник // Університетські наукові записки. – 2006.- 2(18). – С. 41-45.
7. Мірошніченко В. І. Окремі проблеми становлення ювенального права в Україні / В. І. Мірошніченко, А. М. Івановська, Н. І. Чудик-Білоусова // Університетські наукові записки. – 2013. – №3(47). – С. 20–33.
8. Наливайко Т. В. Права і свободи в Україні : Конституційно-правовий механізм захисту. Теорія та історія держави і права / Т. В. Наливайко // Часопис Київського університету права - № 2. - 2009. – С. 65-73.
9. Олійник А. Ю. Конституційно-правовий механізм забезпечення основних свобод людини і громадянина / А. Ю. Олійник // монографія, 2008 – 215 с.
10. Ольховик Л.А. Особисті немайнові права дитини за цивільним законодавством України / Л. А. Ольховик // автореферат. – Х. , 2006. - 15 с.
11. Оніщенко Н.М., Львова О. Л., Сунегін С.О. Права і свободи дитини: вступ до проблеми. Часопис Київського університету права. / Н.М. Оніщенко, О. Л. Львова, С.О. Сунегін - 2013. – С. 13-17.
12. Опацький Р. М. Проблеми розвитку інституту Уповноваженого Президента України з прав дитини / Р. М. Опацький // Вісник Запорізького національного університету. – 2012. – № 2. – С. 62–65.
13. Панчишин А. В. Поняття, ознаки та структура категорії «правовий статус». Часопис Київського університету права. / А. В. Панчишин — 2010. — № 2. – С. 47.
14. Парамонов Є.Ю. Актуальні питання захисту прав дитини в Україні, випуск 182, Т. 194. Наукові праці, Державне управління./ Є.Ю. Парамонов - 2012. - С 36-40.
15. Право дитини на освіту в міжнародних актах та законодавстві України. Юридична Україна. – 2015. - № 4/5. – С. 72-77.

16. Рабінович П. М. Права людини і громадянина - навч. пос. / П. М. Рабінович, Атіка, К., 2004. – 454 с.
17. Саблук С. А. Окремі аспекти правового статусу дитини / С. А. Саблук - Універсальні наукові записки, 2005. - № 3 (15). – 50 с.
18. Саблук С. А. Принципи правового статусу дитини // Юридичні і політичні науки // С. А. Саблук 2005. - С.115- 121.
19. Шевчук С. Судовий захист прав людини: Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції / С. Шевчук — К. : Реферат, 2006. — 848с.
20. Шульц О. А. Права дитини, як категорія сучасного конституційного права // О. А. Шульц / Часопис Київського університету права 2009. – С. 91-96.

Законодавство

Перелік нормативно-правових актів та правових позицій судових інстанцій, необхідних для опрацювання в межах кожної із запропонованих тем, що складають зміст навчальної дисципліни будуть запропоновані викладачем до кожної із тем під час вивчення курсу.

12.ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України: www.rada.gov.ua;
2. Офіційна веб-сторінка Президента України: www.president.gov.ua.
3. Офіційна веб-сторінка Кабінету Міністрів України: www.kmu.gov.ua.
4. Офіційна веб-сторінка Міністерства освіти і науки України: www.mon.gov.ua.
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua;
6. Офіційний веб-портал "Судова влада України": <https://court.gov.ua/>
7. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>